

Verslag commissie Homoseksualiteit

NGK 'De Lichtboog' Houten
November 2016

Commissieleden:
Annemiek Schuurman
Diranda Bassa
Jacolien Kaljouw
Friso Smit
Wytze Bijleveld
Pieter Dingemanse (vz)

Inhoud

Introductie.....	3
Aanleiding.....	3
Opdracht.....	3
Werkwijze.....	4
Het proces	5
Overwegingen en conclusies.....	7
Aanbevelingen.....	15
Bijlage 1: Verslag gesprekken met homoseksuele (ex) gemeenteleden	18
Bijlage 2: Verslag Enquête.....	20
Bijlage 3: Verslag thema avond met gemeente	23
Bijlage 4: Geraadpleegde literatuur	25

Introductie

Voor u ligt het verslag van de commissie Homoseksualiteit van NGK 'De Lichtboog' te Houten.

Aanleiding

Twee aanleidingen brachten de raad ertoe in april 2015 een commissie Homoseksualiteit in te stellen:

1. Het team pastoraat (jaarverslag 2014) en eigen overwegingen van raadsleden zetten het thema op de agenda. Het was duidelijk dat twee aspecten aan de orde dienden te komen: een heldere zienswijze op homoseksualiteit die binnen de gemeente bekend en leidend kan worden; de ontwikkeling van een klimaat waarin het taboe op homoseksualiteit verdwijnt en er ruimte en vrijheid is om eigen homoseksualiteit te bespreken en te onderzoeken welke keuzes iemand daarin met eigen verantwoordelijkheid jegens God maakt.
2. De verschijning van het rapport (juni 2015) van de Commissie Ambt en Homoseksualiteit van de Landelijke Vergadering Zeewolde van de NGK.

Opdracht

De commissie krijgt de volgende opdrachten mee:

“Formuleer een zienswijze op homoseksualiteit¹ en de omgang ermee die binnen de gemeente op de verschillende niveaus besproken en gedeeld kan worden. Ontwikkel een aantal vormen van gesprek en ontmoeting waardoor en waarbinnen homoseksuelen zich

¹ Er is veel onduidelijkheid over de gebruikte terminologie. Veel van de gebruikte termen worden geïnterpreteerd vanuit het perspectief dat iemand heeft ontwikkeld. Daarom geven we hier een door ons gehanteerde definitie van de gebruikte termen in dit rapport. Deze definities zijn alleen van toepassing op dit rapport.

Homoseksualiteit = het verschijnsel dat iemand een voorkeur heeft voor iemand van hetzelfde geslacht

Homoseksueel = een persoon die een voorkeur heeft voor iemand van hetzelfde geslacht

Homoseksuele gerichtheid = het hebben van een voorkeur voor iemand van hetzelfde geslacht

Homoseksuele geaardheid = een aangeboren en onveranderlijke voorkeur voor iemand van hetzelfde geslacht

Homoseksuele relatie = een relatie tussen twee personen van hetzelfde geslacht

Homoseksuele relatie in liefde en trouw = een liefdesrelatie tussen twee personen van hetzelfde geslacht waarbij deze personen elkaar trouw hebben beloofd

Homoseksuele praktijk = seksuele activiteiten tussen personen van hetzelfde geslacht

veilig en vrij weten om over hun seksualiteit & identiteit in gesprek te kunnen gaan. En geef daarmee een aanzet om een klimaat van openheid binnen de gemeente te ontwikkelen.”

Werkwijze

De commissie is samengesteld in de zomer van 2015. Hierbij is gezocht naar gemeenteleden die persoonlijk betrokken zijn en die bereid zijn en in staat worden geacht om het gehele palet van meningen te overzien. Daarbij is gestreefd naar een evenredige man/vrouw verdeling.

De commissie heeft, na bestudering van de opdracht, een aantal overwegingen gehad die van invloed zijn geweest op de gekozen werkwijze.

- 1. Er is door anderen zo veel en lang gestudeerd op de exegese, hermeneutiek en mogelijke toepassingen van Bijbelteksten over de homoseksuele praktijk dat we er van uitgaan dat de meeste theologische argumenten wel beschreven zijn.** Als commissie hebben we niet de pretentie dat we deze beter kunnen weergeven dan eerder is gedaan. Het ontbreekt ons aan de theologische deskundigheid om de weging die door anderen is gedaan te toetsen en eventueel te verbeteren. Een grondige en waardevolle samenvatting van (veel) van de argumenten is terug te vinden in het NGK rapport van de LV commissie Ambt en homoseksualiteit. We hebben als commissie dan ook dankbaar gebruik gemaakt van het NGK rapport en citeren hier uit, eventueel aangevuld met citaten uit andere bronnen.
- 2. Onze toevoeging op het NGK rapport is de praktische vertaling hiervan naar de context van onze gemeente.** Dit zien we als de kern van onze opdracht. Het rapport komt met twee visies op homoseksualiteit. In ons proces willen we naast het NGK rapport nadrukkelijk ook het gesprek met homoseksuele gemeenteleden en input van de gemeente meenemen in onze poging om een zienswijze op homoseksualiteit en de omgang hiermee te formuleren.
- 3. We beschouwen ons proces en de open communicatie hierover in de gemeente als het invulling geven aan de opdracht ‘een aanzet geven tot een klimaat van openheid’.** Daarnaast doen we aanbevelingen voor het continueren van een klimaat van openheid in de gemeente.
- 4. We denken dat de gemeente niet gediend is met een zeer langdurig proces,** eerder met een relatief afgebakend proces waarover we binnen ongeveer een jaar willen rapporteren. Indien cruciale vragen of thema’s blijven liggen zullen we aanbevelingen doen voor het vervolg.

Gelet op bovenstaande overwegingen hebben we gekozen voor de volgende werkwijze (soms opeenvolgend, soms parallel):

1. Literatuurstudie, bestudering NGK rapport aangevuld met een divers en breed scala aan overige literatuur (*zie bijlage 5 voor een overzicht*)
2. Gesprek met homoseksuele gemeenteleden (enkelen zijn geen lid meer) (*zie bijlage 1 voor het verslag*)
3. Gesprekken met de voorgangers Dick Westerkamp en Robert Doornenbal
4. Gesprekken met enkele gemeenteleden (niet homoseksueel) die zich betrokken voelen bij dit onderwerp en hierover in gesprek wilden met de commissie.
5. Gesprek met raad en staf naar aanleiding van de tussenrapportage.
6. Enquête (*zie bijlage 5 voor het verslag*)
7. Gemeenteavond naar aanleiding van het NGK rapport en de enquête (*zie bijlage 6 voor het verslag*)
8. Opstellen (eind)verslag en dit bespreken met raad en staf.

Het proces

We zijn als commissieleden met elkaar het proces aangegaan om te komen tot een zienswijze en een open klimaat. Elk commissielid is daarbij gestart vanuit zijn/haar eigen achtergrond, kennis en ervaring. Aan het begin van dat proces hebben we die achtergronden met elkaar gedeeld om zo onze eigen 'startpositie' met elkaar te verkennen. Ook hebben we naar elkaar uitgesproken dat we de wijsheid van God nodig hebben in dit proces en dat we die ook van Hem verwachten. In de loop van het proces zijn we naar elkaar toe gegroeid maar ook kwamen verschillen op tafel van benaderingswijze of van het belang dat gehecht werd aan het ene of andere onderwerp. Enkelen staan open voor een relatie van homoseksuelen in liefde en trouw en zien geen doorslaggevende belemmeringen voor het aanvaarden van hen in de gemeente, in de verschillende functies of taken. Een enkeling weet het gewoon niet goed, een enkeling ziet in de bijbel geen ruimte voor een homoseksuele relatie in liefde en trouw. De zoektocht van ons als werkgroep bracht ons samen en we hebben het belang ervaren van een open dialoog, een klimaat waarin ieder zich open en kwetsbaar durft op te stellen. Daarin is ons besef gegroeid van de nood en de eenzaamheid, het gegeven dat we allemaal onze eigen lasten te dragen hebben en onze eigen balken in onze ogen hebben te onderkennen. Ons verlangen om te leren leven van genade en elkaar daarin aan te moedigen is gegroeid. Tegelijkertijd: er valt nog het nodige te leren en te groeien voordat we het eens worden. Wel eensgezind, nog niet een van zienswijze.

Vanaf het begin hebben we bovenstaande werkwijze afgesproken en ons hier aan gehouden. Wel kostten sommige stappen iets meer tijd en aandacht dan tevoren was voorzien en die tijd hebben we genomen met het oog op zorgvuldigheid. De impact die het onderwerp heeft op direct betrokkenen heeft ons diep geraakt. We hebben gemerkt dat het onderwerp raakt aan wie je zelf bent en hoe we als gemeente (willen) zijn.

Met grote dankbaarheid spreken we over de openheid van onze homoseksuele gesprekspartners. Zij hebben de bereidheid gehad om ons in hun hart te laten kijken, en zicht te krijgen op hun zoektocht in het leven rondom dit thema. Tegelijkertijd vermoeden we dat een aantal homoseksuele broeders en zusters het gesprek met ons niet zijn aangegaan. We sluiten niet uit dat het ontbreken van een open klimaat over dit thema door sommigen gezien wordt als een voor hen onveilige situatie.

We zijn ook dankbaar voor alle gemeenteleden die hun energie, betrokkenheid en gebed gegeven hebben aan dit proces, degenen die de enquête hebben ingevuld, de bezoekers van de gemeenteavond, en de mensen die met ons in gesprek gingen. Zoals een homoseksueel gemeentelid het verwoordde: “We zijn dankbaar voor de betrokkenheid voor iets wat ‘ons’ probleem is, dat er mensen in de gemeente zijn die hierover met ons mee willen denken en leven en daarmee hun betrokkenheid tonen”. Bovenal willen we in dit proces ook God noemen en hem de eer geven omdat hij degene is wiens naam we zoeken en omdat we met elkaar zoeken hoe we samen Gods gemeente kunnen zijn.

In de loop van het proces kwamen we als commissie op drie waarden² aan de hand waarvan we onze afwegingen, conclusies en aanbevelingen willen beschrijven.

- 1: Trouw aan God en zijn Woord;
- 2: Trouw aan onze (homoseksuele) broeders en zusters;
- 3: Trouw aan (de eenheid in) de gemeente.

² We hanteren hier het woord ‘waarde’ om aan te geven dat het om zaken gaan die ons veel waard zijn, die ons na aan het hart liggen. Dit geldt voor alle 3 de waarden; ze zijn niet uitwisselbaar.

Overwegingen en conclusies

Waarde 1: Trouw aan God en zijn Woord

Het gezag van de Bijbel en onze autonomie

Het gezag van Gods Woord speelt een belangrijke rol in dit thema. Als commissie erkennen we het gezag van de Bijbel. We willen luisteren naar Gods Woord en begrijpen wat dit voor ons vandaag betekent. Dat is niet eenvoudig. Deskundigen kunnen Bijbelteksten verschillend uitleggen. Bovendien staat een Bijbeltekst nooit op zichzelf maar moet deze gelezen worden vanuit het verband van de tekst en in het perspectief van de gehele Bijbel. Tenslotte is de Bijbel geschreven in een andere tijd en cultuur en lezen wij de Bijbel met de bril van onze eigen cultuur. Dit betekent dat verschillende mensen tot verschillende conclusies kunnen komen over de uitleg en toepassing van een Bijbeltekst. Dit zien we ook terug in het NGK rapport van de Landelijke Vergadering van de NGK en in andere literatuur.

Daarnaast realiseren we ons dat onze samenleving vergaand is geïndividualiseerd en die samenleving roept ons op om autonoom te zijn, om zelf keuzes te maken over het inrichten van ons leven. Onze cultuur 'leert' dat we ons seksuele leven naar eigen smaak mogen leven tenzij we iemand schade berokkenen. Vanuit die cultuur is het lastig om woorden te horen en te gehoorzamen als die lijken te botsen met waarden en overtuigingen zoals zelfbeschikking en non-discriminatie. Als Gods woorden niet meer in overeenstemming zijn met onze culturele uitgangspunten is het gezag van die woorden niet meer vanzelfsprekend en zoeken wij naar manieren om die alsnog met elkaar in overeenstemming te brengen. Wij lopen dan het gevaar dat we onze autonomie boven het gezag van de Bijbel plaatsen.

Gods liefde en trouw

De Bijbel vertelt het verhaal van Gods liefde en zijn trouw. Genesis 1 beschrijft dat God de mens maakte naar zijn beeld, manlijk en vrouwelijk. En Genesis 2 beschrijft dat God man en vrouw aan elkaar geeft om een nieuwe eenheid te vormen. Een seksuele eenheid die God gemaakt heeft en die nieuw leven voortbrengt. Jezus bevestigt deze twee-eenheid als het oorspronkelijke plan van God en de basis van een huwelijksrelatie in liefde en trouw. In de Bijbel komt deze relatie regelmatig naar voren als een afspiegeling van de relatie tussen God en zijn volk (OT) of gemeente (NT). Genesis 3 beschrijft hoe de mens zijn autonomie boven Gods gezag plaatst. De mens stelt zijn vertrouwen niet meer op God maar vertrouwt op een leugen. Als gevolg daarvan is de relatie tussen man en vrouw, die eerst zo perfect was, voor altijd beschadigd. En ook de relatie tussen mensen en God is ernstig verstoord. Paulus verwijst naar de zondeval als hij schrijft dat de mensen de onvergankelijke God hebben verlaten en vervangen voor een beeld van een vergankelijk schepsel. Buiten God zijn ze overgeleverd aan afgoderij (Romeinen 1).

Maar God is trouw, Hij rukte mensen los uit de afgoderij waaraan ze waren blootgesteld en zette hen apart om een relatie met Hem aan te gaan. Eerst Noah, dan Abram, en vervolgens sloot Hij een verbond met het volk Israël. Het hele OT door gaf God blijk van zijn voortdurende inspanningen om zijn volk voor zich te winnen. Iedere keer als het volk Israël Hem weer de rug toekeerde en zich overgaf aan de afgodendienst, greep God in en stuurde Hij een richter of profeet om hen op het goede pad te brengen. Niets weerhield Hem ervan om te voorkómen dat het volk volledig zou worden overgeleverd aan de duisternis en Gods licht in de wereld volledig zou worden gesmoord. Zelfs niet als dat betekende dat hiervoor vele mensen moesten sterven. Uiteindelijk gaf Hij zelfs het ultieme offer van zijn eniggeboren Zoon. En door zijn dood en opstanding heeft Hij de verbroken relatie tussen mensen en God hersteld. Iedereen die zijn leven aan Jezus toevertrouwt mag leven in die herstelde relatie met God.

Onze vernieuwing

Leven in een herstelde relatie met God betekent dat wij het onderwerp zijn van Gods liefde. Paulus schrijft in Romeinen 8 dat niets een christen kan scheiden van de liefde van Christus. Zijn liefde hangt niet af van ons gedrag, daar is Hij teveel God voor. Maar dit betekent niet dat wij altijd trouw zijn aan Hem: vaak staan we met de rug naar Hem toe, staan we niet open voor zijn liefde en laten we zonde toe in ons leven. Dan kan zonde in de weg staan tussen ons en God. Als we ons daar niet van bekeren kunnen we wel steeds verder afdwalen van God. Gelukkig houdt Hij ons vast en mogen we altijd bij Hem terug komen en wil Hij ons vergeven, steeds opnieuw. Wie zijn oude leven overgeeft aan Jezus bij het kruis en zich laat vernieuwen door Gods Geest mag steeds verder groeien naar het beeld van Jezus, zoals God ons bedoeld heeft.

De Bijbel houdt ons voor hoe we kunnen blijven groeien in onze herschepping. Jezus geeft in zijn Bergrede (Mat. 5-7) duidelijke aanwijzingen hoe we Hem kunnen volgen. Hij vergoelijkt niet en spreekt ons allemaal indringend aan: ieder die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel gepleegd. Dat geldt evenzeer voor wie met begeerte naar de man van een ander kijkt.

Homoseksuele praktijk in de Bijbel

In de Bijbel wordt incidenteel geschreven over de homoseksuele praktijk en waar dit gebeurt, wordt deze praktijk als zonde aangemerkt en afgekeurd. De homoseksuele praktijk zoals die in de Bijbel voorkomt lijkt samen te gaan met vernedering, afgoderij en uitbuiting; situaties waarin christenen met een homoseksuele geaardheid zich veelal niet in zullen herkennen. Nergens in de Bijbel vind je acceptatie van homoseksuele praktijk of homoseksuele relaties. De homoseksuele geaardheid zoals we die tegenwoordig kennen

komt in de Bijbel niet ter sprake. De LV Zeewolde schrijft in zijn besluit dat “met goed recht zelfs de vraag gesteld kan worden of de Bijbelschrijvers uitgingen van het bestaan van een homoseksuele geaardheid”. Hoe verschillend mensen ook kunnen denken over Bijbelse acceptatie van homoseksuele relaties, wij vinden het belangrijk om uit te spreken dat de homoseksuele gerichtheid en geaardheid zelf, mochten mensen die hebben, geen zonde genoemd kan worden. Hierin volgen we met overtuiging het besluit van LV Zeewolde (januari 2016).

Homoseksuele gerichtheid, en met name homoseksuele geaardheid, is sterk verweven met de identiteit van het individu. De cultuur waarin wij leven leert ons om onze identiteit te ontdekken en daarnaar te leven. We constateren dat onze identiteit, net als alles in deze schepping, is beïnvloed door de zondeval. Jezus vraagt in Lukas 14:26-27 ons volledige commitment; Hij vraagt om onszelf en alles wat we hebben in dienst te stellen van Hem. Dat betekent dat we ook onze seksualiteit dienstbaar maken aan ons christen zijn. Dat geldt voor een ieder van ons, of we nu een heteroseksuele gerichtheid of een homoseksuele gerichtheid hebben.

Waarde 2: Trouw aan onze (homoseksuele) broeders en zusters

Liefde voor onze broeders en zusters

De apostel Johannes roept in 1 Joh. 4:7-21 op om elkaar lief te hebben zoals ook God ons liefheeft. Die onderlinge liefde begint niet bij ons maar bij God. Wij kunnen onze broers en zusters liefhebben omdat Hij ons liefheeft. Dit geldt voor al onze broeders en zusters die Jezus aannemen als hun verlosser en Hem willen volgen. Jezus waarschuwt ons in Matt. 7:1-8 voor het oordelen van anderen. Wij moeten eerst bij onszelf te rade gaan om de balk uit ons eigen oog te halen zodat we scherp kunnen zien om onze broeder en zuster te helpen de splinter uit zijn of haar oog te halen. Dit geldt evenzeer voor onze homoseksuele broeder of zuster die openlijk leeft in een homoseksuele relatie. Als wij menen dat zij in zonde leven en hen daar op willen aanspreken, hoe is het dan gesteld met onze eigen seksuele verlangens die voor anderen verborgen zijn? Jezus maakt duidelijk in Mat. 5:28 dat wie uit begeerte naar een vrouw (of man) kijkt in zijn hart al overspel heeft gepleegd.

Diversiteit van homoseksuele gerichtheid

Er is niet veel bekend over het ontstaan van homoseksuele gerichtheid maar op basis van geraadpleegde literatuur en gesprekken met homoseksuelen kan wel geconcludeerd worden dat er verschillende fasen en gradaties van homoseksuele gerichtheid kunnen worden onderscheiden. Sommigen beschrijven dat ingrijpende levensgebeurtenissen (zoals grensoverschrijdingen of misbruik, gemis aan liefde, emotionele verwaarlozing) bij hen

vermoedelijk van invloed zijn geweest op het ontstaan van hun gerichtheid. Anderen beschrijven dat ze zonder ingrijpende levensgebeurtenissen van jongs af aan een homoseksuele gerichtheid als geaardheid ervaren. Hierin is variatie tussen homo's. In onze gesprekken met homoseksuelen en in de geraadpleegde literatuur horen we van mensen die alles hebben geprobeerd om van hun homoseksuele gerichtheid af te komen maar tot de conclusie kwamen dat deze geaardheid onveranderlijk was. We komen ook verhalen tegen van mensen met een homoseksuele gerichtheid die een keuze hebben gemaakt om hun gerichtheid niet uit te leven maar celibatair te leven of een heteroseksuele relatie aan te gaan. Wij kunnen deze keuzes niet afdwingen, ieder maakt hierin eigen keuzes. We kunnen wel naast onze homoseksuele broeder en zuster gaan staan en samen de weg naar God gaan.

Ongelijkheid in verantwoording

Het thema homoseksualiteit raakt aan principiële geloofszaken. Het roept vragen op zoals: vertrouw ik echt op Gods woorden? En: houd ik echt van mensen, ook als ze een andere seksuele gerichtheid hebben? Er ontstaat al snel een verschil in het beoordelen van de levenswijze van de homo en hetero: de homo moet zich verantwoorden voor keuzes die met zijn intieme levenssfeer te maken hebben waar de hetero niets over hoeft te delen. Het gevaar ligt op de loer dat een meerderheid vanuit de eigen comfortabele positie een besluit neemt over een minderheid. Dit roept vragen op als: hoe ga ik om met mijn eigen door God gegeven seksualiteit? En: in hoeverre heb ik iets te zeggen over de seksualiteit van iemand anders? Daarom is dit thema beladen en is het niet gemakkelijk om hierover het gesprek aan te gaan.

Het zwijgen over homoseksualiteit

Zoals in de introductie is opgemerkt werd een taboe op homoseksualiteit geconstateerd in de gemeente. Zwijgen als cultuur doet mensen kwaad: het maakt eenzaam en isoleert. Zwijgen betekent het ontbreken van goedkeuring en wordt daardoor ervaren als veroordeling. Zwijgen belemmert het gesprek en het gebed, terwijl dat zo nodig is. Het gevoel van anders zijn dat onze homoseksuele broeder/zuster ervaart heeft veel impact: de ontdekking van homoseksuele gevoelens ging gepaard met gevoelens van rouw en angst voor afwijzing en uitsluiting. Geen enkele homo die we gesproken hebben koos ervoor om homoseksueel te zijn, maar vrijwel iedereen worstelde met het idee door zijn omgeving en door God veroordeeld te worden.

Het zwijgen in onze gemeente heeft tot gevolg gehad dat gemeenteleden zich eenzaam hebben gevoeld in hun worsteling rondom dit thema; er bleek weinig aandacht en liefde, weinig oor en oog voor hen en voor hun noden. Verschillende van hen hebben (mede om deze reden) de gemeente de afgelopen jaren verlaten. Een enkeling keerde ook God de rug toe.

Tevoorschijn luisteren

Als gemeente willen we een veilige aanvaardende omgeving voor homo's zijn waar ze zonder oordeel bejegend worden. Dit vraagt een open, begripvolle en luisterende houding waarbij vooroordelen en conclusies worden opgeschort. Het vraagt veel liefde, fijngevoeligheid en vergt zorgvuldigheid van vertrouwde mensen die de betreffende persoon kunnen aanvaarden, hem/haar een besef van acceptatie geven en een plek bieden in hun eigen leefwereld.

Van debat naar dialoog

De ethische discussie over homoseksualiteit in de kerk heeft geleid tot afwijzing van homo's en heeft veel van hen afgehouden van Gods genade. Het culturele en kerkelijke debat over standpunten inzake homoseksualiteit is zeker niet hetzelfde als het open gesprek aangaan met onze homoseksuele broeder of zuster. Wij hopen en verwachten dat we voorbij het debat en de discussie over standpunten komen en dat een zienswijze en een open dialoog ruimte bieden om een gesprek van hart tot hart aan te gaan.

Levenskeuzes

Sommige homoseksuele broeders en zusters kiezen bewust, tegen de huidige cultuur in, voor leven in onthouding of leven in een heteroseksuele relatie. Ondersteuning bij deze levenskeuze vanuit de gemeente ervaren zij als gewenst, aangezien zij dit zien als passend bij Bijbelse principes. Expliciet uitgesproken ruimte voor deze (soms verre van gemakkelijke) levenskeuzes vraagt van gemeenteleden begrip en fijngevoeligheid in het gesprek en begrip, respect en waardering voor deze levenskeuzes, ook (of wellicht juist) als deze in de samenleving veelal niet begrepen worden. Nadere uitwerking van deze ondersteuning verschilt per persoon.

Acceptatie en afwijzing

We constateren een spanning in het omgaan met onze homoseksuele broeders en zusters in de gemeente, met name als ze in een homoseksuele relatie leven. Aan de ene kant accepteren we hen als mede-erfgenamen van Gods koninkrijk, aan de andere kant staan we hen niet toe om hun gaven en talenten volledig in te zetten om aan dat koninkrijk te bouwen. Voor sommigen van hen betekent dit dat ze ondanks de verbale boodschap dat ze geaccepteerd worden, zich toch veroordeeld voelen.

Verschillende homoseksuelen voelden zich niet geaccepteerd als ze geen volwaardige rol mogen spelen in de gemeente. Het gevoel/de overtuiging 'mag ik mijn plek innemen' is in wisselende mate van belang voor homoseksuelen. Voor sommigen is de ruimte om alle taken passend bij hun gaven te kunnen uitoefenen van belang voor hun gevoel van geaccepteerd weten; voor anderen speelt dit minder sterk een rol.

Homoseksualiteit en samenleving

We constateren in onze samenleving een verscherping van het gesprek ten aanzien van homoseksualiteit. Aan de ene kant (soms wekelijkse) nieuwsfeiten met expliciete vormen van discriminatie en geweld, tegelijk ook een culturele (na)druk, vanuit waarden als zelfbeschikking en non-discriminatie richting een open leefstijl. Wij veroordelen als commissie ten stelligste alle vormen van geweld tegen homo's en tegelijk zien wij dat onze waarden van liefde en trouw anders zijn dan de waarden van zelfbeschikking en individualisme. Wij kiezen voor een inclusieve leefstijl gericht op met elkaar zoeken naar Christus.

Waarde 3: Trouw aan de (eenheid in) de gemeente

Verschillende posities

Er lijken grofweg 3 posities mogelijk over hoe we als gemeenteleden kijken naar homoseksuele relaties³:

Positie 1: Homoseksuele relaties zijn tegen Gods wil en kunnen niet worden gedoogd binnen de gemeente van Christus;

Positie 2: Homoseksuele relaties in liefde en trouw zijn niet zo door God bedoeld maar kunnen onder voorwaarden wel worden gedoogd;

Positie 3: Binnen de gemeente van Christus mag met een zekere vrijmoedigheid ruimte voor homoseksuele relaties in liefde en trouw bestaan; ook in een homoseksuele relatie kan de liefde, genade en gerechtigheid van God weerspiegeld worden.

Sjibbolet

Opvallend in de discussie is ook de kracht van de eigen positie EN het belang dat hieraan gehecht wordt. Terwijl in discussies over andere thema's afwijkende standpunten worden geaccepteerd (bijvoorbeeld t.a.v. de doop, avondmaal, samenwonen, omgaan met geld en goed, positie van Israël, schepping), lijkt op dit onderwerp een afwijkend standpunt vrijwel niet verdraagbaar. Ook in onze gemeente worden soms harde woorden gebruikt in de trant van: 'met het andere standpunt kan ik niet leven', 'iemand die het andere vindt, mag bepaalde taken (voorgaan) niet meer doen' of 'ik weet niet of ik nog in zo'n kerk wil/kan blijven'. Deze hardheid van standpunten maakt dit onderwerp tot een soort 'sjibbolet' van de kerk (hierop moeten we ons 'anders-zijn' laten zien, of 'onze liefde' laten zien).

De standpunten van veel mensen zijn dusdanig stellig dat verschuiving van de eigen positie vrijwel niet tot de opties lijkt te behoren. Mensen herkennen en onthouden vooral de argumenten passend bij hun eigen positie. Een gesprek hierover in de gemeente zal vermoedelijk niet/nauwelijks leiden tot verschuiving van positie. Hooguit tot 'op genadige

³ De verscheidenheid in posities komt ook terug in onze enquête, zie vraag 6 in bijlage 3.

wijze' de aanvaarding en begrip vergroten voor 'de andere positie'. Wel zullen er mensen zijn die nog weinig positie hebben gekozen en door gesprek en studie komen tot een eigenstandige positiebepaling en bijbehorend gedrag.

Emotionele beladenheid

We merken dat mensen in gesprek over dit onderwerp vaak een sterke emotionele lading ervaren. We vragen ons als commissie af hoe het komt dat dit thema zo'n emotionele lading oproept. We zien meerdere factoren die hierin een rol kunnen spelen. Allereerst speelt onze eigen seksualiteit een rol. Dit is iets waar we niet snel het gesprek over aan gaan. Seksuele emoties zitten diep van binnen en hebben alles te maken met kwetsbaarheid en intimiteit. Daarnaast speelt mogelijk de afwijzing van homoseksualiteit een rol. Afwijzing die zo sterk wordt ervaren en waar homo's vaak gevoelig voor zijn, juist omdat ze ervaren dat ze 'anders' zijn. Deze afwijzing kan ook juist weerstand oproepen bij mensen die het onrechtvaardig vinden als homoseksuele gerichtheid wordt afgewezen. Een derde reden kan liggen in de angst om de trouw aan God en zijn Woord kwijt te raken. In een cultuur die andere waarden dan Gods waarden voorop heeft staan, is die trouw minder vanzelfsprekend en roept deze trouw onbegrip en emoties op.

De emotionele beladenheid maakt het gesprek soms moeilijk. Sommigen reageren vooral vanuit een rationele benadering op basis van argumenten en standpunten, terwijl anderen vanuit hun emoties reageren. De dynamiek die dit oplevert is niet altijd vruchtbaar en kan leiden tot verwijdering.

Eensgezindheid in verscheidenheid

Wij zijn als 'Lichtboog' gemeente één gemeente, met een grote veelkleurigheid aan mensen, achtergronden en opvattingen. Wij willen recht doen aan wat ons samen bindt: (1) groeien in relatie met God de Vader, Jezus, de Heilige Geest en met elkaar, en (2) Gods koninkrijk zichtbaar maken in Houten en omgeving met hart, mond en handen (zie visiedocument). Recht doen betekent ook aandacht geven aan de veelkleurigheid van opvattingen rondom dit thema⁴.

De verhouding tussen de eigen verantwoordelijkheid en de zienswijze van De Lichtboog moet helder worden aangegeven. Ieder homoseksueel gemeentelid heeft het burgerlijk recht om in eigen verantwoordelijkheid en gewetensvrijheid de keuze maken om wel of geen relatie aan te gaan. De Lichtboog heeft de verantwoordelijkheid om een zienswijze over homoseksualiteit te ontwikkelen en uit te dragen en om met een gemeentelid het gesprek aan te gaan als deze zich daar niet in herkent. Hiervoor geldt dat het aangaan van een gesprek niet hetzelfde is als het uitoefenen van tucht of als een veroordeling gezien moet worden.

⁴ De veelkleurigheid aan opvattingen kwam helder naar voren in onze enquête, zie bijlage 3.

Door het kruis van Jezus en door zijn opstanding zijn we in Hem verbonden. We mogen samen zoeken naar de weg die we met Hem gaan en elkaar ondersteunen in het volgen van Jezus. We mogen elkaar en Hem ontmoeten bij het kruis. Daar mogen we onszelf aan Hem overgeven en zijn genade en vergeving ontvangen, steeds opnieuw. Vanuit die nederige en ontvangende houding willen we de dialoog aangaan met onze homoseksuele broeders en -zusters en hun familie of vrienden.

Het bewaren van de eenheid in onze gemeente is een uitnodiging aan alle gemeenteleden. Aan de mensen die al een zienswijze op homoseksualiteit hebben ontwikkeld en aan de velen die nog geen mening hebben gevormd. Het vraagt van iedereen dat we een aanvaardende houding hebben, ruimte bieden, en fijngevoeligheid betrachten in de omgang met onze broeders en zusters die een andere opvatting hebben over homoseksualiteit dan wijzelf.

Tot slot

Wij kiezen er voor om de vraag welke positie een homoseksuele broeder/zuster met een homorelatie in onze gemeente mag hebben niet op de spits te drijven. In de eerste plaats omdat het onze broeders en zusters zijn die we hoogachten, zelfs belangrijker dan onszelf (Fil 2:3). Ons past een bescheiden houding, vooral als we zelf als heteroseksueel de intimiteit en geborgenheid van een gelukkig huwelijk ervaren en de voldoening van een gezin. In de tweede plaats omdat deze vraag niet beantwoord kan worden los van andere ethische kwesties. En tenslotte omdat we eerst moeten leren te luisteren voordat we gaan spreken. Daarom willen we in onze aanbevelingen vooral aandacht geven aan het proces om te komen tot een open dialoog, niet alleen over het thema homoseksualiteit, maar over ethische kwesties in de volle breedte. Daarbij is het belangrijk dat we elkaars mening respecteren en elkaar blijven zien als broeders en zusters, als delen van één lichaam waarvan Jezus het hoofd is.

Als we op die manier gemeente kunnen zijn dan hebben we het vertrouwen dat we uiteindelijk tot een breed gedragen zienswijze kunnen komen over hoe we elkaar kunnen accepteren, ook als we van mening verschillen.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1: De commissie adviseert om het team onderwijs opdracht te geven een cursus ethiek te organiseren gericht op een omgang met een aantal actuele ethische onderwerpen. Het doel hiervan is om de gemeente verder mee te nemen in het proces om te komen tot een breed gedragen zienswijze met betrekking tot ethische kwesties zoals homoseksualiteit. Dit onderwijs zou plaats moeten rondom de 3 eerder genoemde waarden (trouw aan God, trouw aan de homoseksuele broeder/zuster en trouw aan de eenheid in de gemeente). Belangrijk daarbij is dat homoseksualiteit niet geïsoleerd wordt maar dat ook andere ethische vraagstukken aan bod komen. Bijvoorbeeld de vraag hoe God relaties ziet en welke Bijbelteksten daarvoor relevant zijn. Andere onderwerpen zijn bijvoorbeeld de verdeling van rijkdom, omgaan met het milieu en het nastreven van een carrière-doel. Tegelijk is het onderwerp homoseksualiteit voldoende complex om zich te lenen voor een serie avonden (ingebed in het gehele onderwijs).

Aanbeveling 2: De commissie adviseert om een verklaring op te stellen en uit te spreken dat we door het stilzwijgen over homoseksualiteit onze homoseksuele broeders en zusters in de steek hebben gelaten. Hierdoor zijn we er mede schuldig aan dat mensen zich afgewezen hebben gevoeld door de gemeente en daarmee ook door God. Het doel hiervan is om ons te verootmoedigen en onze homoseksuele broeders en zusters een hand toe te steken. Hier kan in een eredienst gepaste aandacht voor worden gevraagd. In deze verklaring kan tevens expliciete aandacht besteed worden aan de afkeuring van homogeweld in onze samenleving.

Aanbeveling 3: De commissie adviseert om concreet uit te spreken dat homoseksuele broeders en zusters die niet in een homoseksuele relatie leven een volwaardige plaats hebben in de gemeente. Dit is in lijn met het besluit van de LV Zeewolde hierover. Concreet betekent dit dat homoseksuele broeders en zusters evenals heteroseksuele broeders en zusters alle taken kunnen bekleden waartoe ze geroepen zijn en door de gemeente geschikt geacht worden. We zien dit niet als een advies voor een nieuw besluit, maar als een advies voor een concrete uitspraak die duidelijkheid verschaft. We denken dat deze duidelijkheid nodig is omdat mensen hun eigen beelden gaan vormen bij 'wat denkt de kerk er van' en zich naar die beelden gaan gedragen ('bv ik ga die taak in de kerk toch niet oppakken omdat ik homoseksuele gevoelens heb; ze zullen er wel tegen zijn'). Duidelijkheid helpt om beelden en werkelijkheid zoveel mogelijk bij elkaar te brengen.

Aanbeveling 4: De commissie adviseert de raad en staf om een bezinningsweekend te organiseren als onderdeel van een proces om te onderzoeken vanuit welke zienswijze we samen gemeente van Jezus Christus willen zijn rondom het thema homoseksualiteit. Dit

beziingsweekend van raad en staf samen zou, in de lijn van Handeling 15, gekenmerkt moeten worden door vasten, gebed en dialoog. Dit kan worden ondersteund door een gebedsleider die de deelnemers leidt in bidden en spreken. Het doel van dit weekend kan zijn om door middel van een 'graceful dialogue' toe te groeien naar beantwoording van de vraag of de gangbare zienswijze (acceptatie van de homo, niet van de homorelatie) vervangen moet worden door een andere waarin de relatie van liefde en trouw voorop komt te staan en ruimte gemaakt wordt voor acceptatie van een homoseksuele relatie. We spreken de hoop uit dat we op deze manier toe kunnen groeien naar een gemeenschappelijke overtuiging waarin onze eigen inzichten samengevoegd worden door de Geest.

Aanbeveling 5: De commissie adviseert twee personen te vragen als aanspreekpunt te fungeren voor homoseksuele gemeenteleden en een gespreksgroep op te zetten en te begeleiden. Deze contactpersonen dienen homoseksuele broeders en zusters zoveel als gewenst en mogelijk te ondersteunen, onafhankelijk van hun levenswijze, of ze nu kiezen voor een celibatair leven of voor een homorelatie in liefde en trouw. Daarnaast kunnen deze contactpersonen het team onderwijs ondersteunen bij de cursus ethiek voor zover die cursus ingaat op het thema homoseksualiteit. De contactpersonen kunnen jaarlijks rapporteren hoe het gaat tav dit thema.

Aanbeveling 6: De commissie adviseert snel in te zetten op Bijbelonderwijs aan jongeren in de gemeente over homoseksualiteit en over de omgang met homoseksuele broeders en zusters. Dit geldt met name voor jongeren in de leeftijd van 15-18 jaar omdat de bewustwording van een homoseksuele geaardheid doorgaans gedurende die periode plaats vindt. Daarbij moeten in elk geval relaties aan de orde komen zoals de Bijbel die ziet, de rol van seksualiteit in en buiten relaties en in het bijzonder homoseksualiteit en relaties. De leiding van Explore dient hierbij ondersteund te worden op een voor hen passende manier. Deze ondersteuning dient expliciet te zijn belegd, bijvoorbeeld bij de aan te stellen contactpersonen

Aanbeveling 7: De commissie adviseert om gemeenteleden op te roepen meer aandacht te hebben voor (zelf)reflectie en persoonlijk gebed ten aanzien van relaties en seksualiteit. De commissie adviseert om beschikbare trainingen en programma's die hiertoe bijdragen⁵ onder de aandacht van de gemeente te brengen. Wij hopen dat dit leidt tot betere relaties met meer relatiekwaliteit (vooral de partnerrelatie maar ook relaties met de kinderen) en meer begrip ten aanzien van relaties en seksualiteit. Indirect hopen we dat ruimte voor eigen kwetsbaarheid hierin ook leidt tot meer inlevingsvermogen en begrip voor de

⁵ Bijvoorbeeld het 'houd me vast' programma (<http://www.eft.nl/>).

worsteling van homoseksuele gemeenteleden met hun homoseksuele gerichtheid. Ook hopen wij op meer empathie en fijngevoeligheid om hen hierin te ondersteunen.

Aanbeveling 8: De commissie adviseert om duidelijke richtlijnen op te stellen voor ethische kwesties in het algemeen om een eenduidig beleid te kunnen voeren ten aanzien van benoemingen en van tucht. Wij adviseren om een vervolgcommissie in te stellen die de raad en staf hierover adviseert. Deze adviezen zouden enerzijds criteria moeten bevatten die gebruikt kunnen worden om de geschiktheid van gemeenteleden te bepalen om bepaalde taken in de gemeente te vervullen. Anderzijds kunnen criteria worden aangegeven aan de hand waarvan besloten kan worden tot maatregelen als afhouden van het avondmaal of onttrekking aan de gemeente. Het doel hiervan is dat verschillende ethische kwesties in samenhang benaderd worden en niet naar willekeur.

Aanbeveling 9: De commissie adviseert de ingezette lijn van de open dialoog in de gemeente over homoseksualiteit voort te zetten om hierdoor meer openheid voor het gesprek over homoseksualiteit in de gemeente tot stand te brengen. We adviseren om dit te doen door gemeenteleden uit te nodigen met elkaar hierover in dialoog te gaan en hiervan verslag te doen in Inhoud. De huidige commissieleden bieden aan hierin een coördinerende en begeleidende rol in te blijven spelen.

Aanbeveling 10: De commissie adviseert om ruimte te bieden aan mensen met verschillende opvattingen, aan gesprek en dialoog en ieder daarin serieus te nemen en tegelijk vast te houden aan een vastgestelde zienswijze en die uit te dragen. Richting en ruimte zijn beiden van belang om op een gezonde manier te groeien naar een gemeenschappelijk gedragen zienswijze.

Aanbeveling 11: De commissie adviseert om het rapport openbaar te maken binnen de gemeente – met uitzondering van de (vertrouwelijke) interviewverslagen – en het ook te delen met landelijke kerkelijke gremia binnen de NGK.”.

Bijlagen:

Bijlage 1: Verslag gesprekken met homoseksuele (ex) gemeenteleden

Bijlage 2: Verslag van de enquête

Bijlage 3: Verslag van de gemeenteavond

Bijlage 4: Geraadpleegde literatuur

Bijlage 1: Verslag gesprekken met homoseksuele (ex) gemeenteleden

Als werkgroep hebben wij gesprekken gevoerd met homoseksuele (oud)-gemeenteleden en andere betrokkenen bij het thema. Van deze gesprekken hebben we een verslag gemaakt. Met toestemming van de geïnterviewden delen we dit met jullie. We hebben niet de illusie hiermee een volledig beeld te geven van belevingen en visies, maar willen u toch graag een indruk geven van een aantal ervaringen.

Er zijn negen gesprekken geweest met homoseksuele mannen en vrouwen in de leeftijd tussen ongeveer twintig en vijftig jaar. Negen verhalen van negen verschillende mensen in verschillende situaties: single, samenwonend of getrouwd in een homorelatie, getrouwd in een heterorelatie, celibatair. Unieke verhalen, verschillende visies, maar ook vergelijkbare thema's en gevoelens. Vrijwel iedereen beschrijft het heftige proces van ontdekken en accepteren van de eigen homoseksuele gevoelens. Eerste signalen van gevoelens voor iemand van hetzelfde geslacht werden vaak genegeerd, het was iets wat totaal tegen de verwachting en wens van hen inging. Dat ging veelal gepaard met gevoelens van verlies en angst. Verlies van toekomstplannen, niet "gewoon" met een jongen of meisje thuis kunnen komen, niet een "normaal" gezin kunnen gaan stichten. En de angst voor afwijzing en veroordeling. Door anderen, maar ook door God. Het idee anders te zijn dan door God bedoeld (zoals de meerderheid van de geïnterviewden in eerste instantie ervoer) maakt dat een homo of lesbienne worstelt met existentiële vragen: "Mag ik zijn zoals ik ben, mag ik er zijn voor God?"; "Heb ik het er mee te doen, of kan het anders worden?".

Een deel koos ervoor deze ontdekking eerst te "parkeren" of te onderdrukken omdat het te zwaar was dit onderwerp met zijn vergaande consequenties onder ogen te zien. Dat lukte een tijd, soms tegen een hoge prijs van wanhopige eenzaamheid. Daarna volgde een proces van voorzichtig aftasten waar dit onderwerp veilig besproken kon worden. In de praktijk blijkt dat eenieder uiteindelijk een veilige en accepterende gesprekspartner heeft gevonden: iemand binnen het gezin, of de gemeente, of daarbuiten. Tegelijk wordt ook aangegeven dat het onderwerp homoseksualiteit in een aantal contacten een onbespreekbaar onderwerp is. En dat veelal in de gemeente een taboe wordt ervaren rondom homoseksualiteit, die door de één wordt ervaren als onduidelijk en door de ander wordt vertaald als een impliciet verbod: "je mag het zijn, maar niet doen". Het roept het gevoel op dat iets wat wezenlijk is voor het eigen leven in de kerkelijke kring wordt doodgezwegen.

Enkele geïnterviewden vertrokken uit de NGK. Zij voelden zich niet meer thuis in de NGK omdat ze de ervaring hadden dat homo's door veel mensen niet geaccepteerd werden. Zij ervoeren niet de veiligheid die nodig was in hun proces van zelfacceptatie. Of ze lieten het niet zo ver komen om afgewezen of veroordeeld te kunnen worden en zochten een andere gemeente waar meer ruimte werd ervaren op dit punt. Enkele voelden zich wel aanvaard en hebben in goede harmonie gesprekken gevoerd over hun geaardheid, maar voelden te weinig ruimte om eigen keuzes te maken, bijvoorbeeld voor een relatie. Iemand gaf aan voor

de keus gesteld te zijn te kiezen voor God of voor zichzelf, alsof dit per se een tegenstelling zou zijn. Een ander verwoordde de ongemakkelijkheid die ontstaat wanneer er bijvoorbeeld over verliefdheden en relaties gepraat wordt, alsof dit een onderwerp is dat alleen voor hetero's relevant is. Ook benoemde iemand die kiest voor celibatair leven het gevoel die keus te moeten 'verdedigen'.

Wat in alle gesprekken naar voren kwam, is het belang van zich aanvaard en geaccepteerd weten door mensen in de gemeente. Ieder worstelt met de acceptatie van het homoseksueel zijn, omdat dit geen eigen keus is. De meesten ervaren dat dit niet een apart onderdeel is van iemands persoon dat aan of uit gezet kan worden. Iemand vraagt nadrukkelijk aandacht voor een andere optie: het onderscheid tussen oriëntatie en identiteit; die persoon zoekt een weg om niet een homoseksuele identiteit te ontwikkelen. Daarbij lijkt de acceptatie en erkenning van medechristenen van grote invloed op hoe men de relatie met God ervaart. Enkelen gaven aan nooit getwijfeld te hebben aan de liefde van God. Anderen beschrijven hoe, naarmate de afstand met de gemeente als groter werd ervaren, ook de relatie met God onder druk kwam te staan.

Daarnaast hebben de teksten die in Leviticus en Romeinen staan en hoe die geïnterpreteerd worden, invloed op het geloofsleven van sommigen. "Hoe kan het dat God mij zelf geschapen heeft, maar vervolgens afwijst om hoe ik ben?". Een aantal gelooft dat op basis van deze teksten geen ruimte is voor een relatie en kiest daarom voor een celibatair leven of een heterorelatie. Anderen hebben onderzoek gedaan naar verschillende visies, die de teksten vanuit een culturele context interpreteren.

Voor sommigen is de 'scheppingsorde' het argument voor de overtuiging dat een homoseksuele geaardheid onderdeel van de gebrokenheid is. Er bestaan diverse vormen van gebrokenheid (ziekte, handicap, scheiding, kinderloosheid, ..) waarin naar goede levensmogelijkheden voor de mens gezocht mag worden.

Enkelen worstelen nog steeds met zelfaanvaarding, zoeken naar God, maar durven eigenlijk niet te geloven dat God hen niet veroordeelt. Zij blijven liever op 'veilige' afstand van God dan dat zij dichtbij komen en worden veroordeeld. Sommigen hebben met het vertrek uit de gemeente hun geloof in God op een lager pitje gezet. Anderen hebben uiteindelijk vrede gevonden met hun homoseksuele gevoelens. Zij ervaren dat zij met de zegen van God in een homoseksuele relatie van liefde en trouw mogen leven. De steun van een gemeente die dit niet afwijst zou daarbij van meerwaarde worden ervaren. Afwijzing van een gemeente die zegt dat je dan bijvoorbeeld niet naar het avondmaal mag of geen functie mag hebben zou als pijnlijk worden ervaren. "Het aanvaarden van elkaar is niet genoeg, je hebt het nodig dat mensen achter je staan, ook als je andere keuzes maakt."

Tot zover een impressie van wat naar voren is gekomen in de gesprekken. Wij zijn dankbaar voor de openheid en kwetsbaarheid waarmee dit met ons is gedeeld.

Bijlage 2: Verslag Enquête

Inleiding

De commissie heeft binnen de gemeente een enquête over het thema homoseksualiteit gehouden. Deze enquête is door 283 personen uit de gemeente ingevuld. De enquête was niet bedoeld als kwantitatieve meting, eerder als een peiling van hoe dit onderwerp leeft in de gemeente. In hoofdlijnen beschrijven we de antwoorden op de eerste vragen. De antwoorden op vraag 6 en 7 geven we in een tabel weer.

De enquête

Vraag 1: Leeftijdsopbouw

Wat opvalt is dat een relatief groot deel van de 50-plussers de enquête heeft ingevuld. Het geheel aan reacties is niet representatief te noemen als dit wordt afgezet tegen de leeftijdsopbouw van de gemeente. De stem van relatief jongere gemeenteleden klinkt iets minder.

Vraag 2: Geslacht

De enquête is door een kleine meerderheid van vrouwen ingevuld (53%).

Vraag 3: Betrokkenheid bij dit thema

Tien procent van degenen die de enquête hebben ingevuld is zeer betrokken: iemand uit het gezin of de persoon zelf is homoseksueel. Ongeveer 30 procent kent iemand in de familie- of vriendenkring en heeft dus van dichtbij met dit onderwerp te maken.

Vraag 4: Hoe werd er gesproken over homoseksualiteit?

In de opvoeding is het onderwerp homoseksualiteit weinig besproken, zowel thuis, op school als in de kerk. Als het onderwerp aan de orde kwam werd de toon meestal niet als prettig of respectvol ervaren.

Vraag 5: Is het een goed idee om de stilte te doorbreken?

De meesten lijken het erover eens te zijn, dat het goed is de stilte te doorbreken/een open gespreks- en gebedsklimaat te creëren. Een enkeling vraagt zich af hoe homo's dit zelf ervaren. Uit een selectie van de antwoorden blijkt dat de direct betrokkenen zelf aangeven dat stilte de stap bemoeilijkt om met anderen in gesprek te gaan of gebed te vragen. Het wordt ervaren als doodzwijgen.

Vraag 6: Welke visie geeft de bijbel?

Antwoordkeuzes (meerdere antwoorden mogelijk)	Reacties (%)
De bijbel wijst elke homoseksuele relatie af in alle tijden en culturen.	24
De bijbel wijst homoseksuele praktijken af zoals die toen voorkwamen.	44
De bijbel zwijgt over homoseksuele relaties in liefde en trouw.	31
De bijbel laat ruimte voor homoseksuele relaties.	10
De bijbel laat zien dat homoseksualiteit afwijkt van hoe God mens en seksualiteit bedoelde.	69
De bijbel laat zien dat homoseksuele gerichtheid onderdeel is van de gebrokenheid van deze wereld.	34
Anders, nl:...	25

In de aanvullende opmerkingen komt naar voren dat veel gemeenteleden aangeven kennis over dit onderwerp te missen en het daarom lastig vinden een mening te vormen. Voor zover de geënquêteerden wel een mening vormen constateren wij verscheidenheid in de antwoorden die niet nadrukkelijk in een bepaalde richting wijst.

Vraag 7: Wat betekent de door jou aangekruiste visie voor jou in de praktijk?

Binnen De Lichtboog mogen homoseksuelen die leven in een relatie in liefde en trouw ...	ja (%)	nee (%)	geen mening (%)
deelnemen aan het Avondmaal	73	12	15
lid worden van de gemeente	86	6	7
hun relatie openlijk beleven	56	19	25
hun relatie laten inzegenen	31	43	25
hun huwelijk laten inzegenen	28	47	25
een leidende en/of voorbeeldfunctie bekleden	42	36	22
in de raad of staf plaatsnemen	41	38	21
preekconsent krijgen of voorganger worden	35	44	22

Ook bij deze vraag komt naar voren dat veel geënquêteerden het een lastige vraag vinden en daarom voorzichtig zijn met het vormen van een mening. Vooral als het lijkt te gaan over het legitimeren van een homoseksuele relatie. De meeste geënquêteerden heten homoseksuelen welkom in de kerk en bij God, ook als ze leven in een homorelatie. Maar als deze mensen gevraagd wordt een uitspraak te doen over homoseksuelen die hun homorelatie willen bevestigen, dan doet een groter deel een stap terug en is afwijzend. Over het vervullen van een leidende of voorbeeldfunctie (inclusief raad/staf) wordt wisselend gedacht.

Vraag 8 en 9

De meeste onderwerpen waarop men zich zou laten aanspreken scoorden hoog, boven de 70%. Twee onderwerpen, namelijk gezinsplanning en carrière, vielen op omdat ze lager scoorden. Een reactie op de vraag was dat het woord “aanspreken op” niet als heel positief beleefd werd. Het genoemde alternatief “Met veel respect aanmoedigen om een goede keus te maken” nemen we van harte over.

De reden dat we deze vraag stelden heeft te maken met één van onze uitgangspunten in deze dialogen. Wanneer we nadenken over een visie die consequenties zou kunnen hebben voor een minderheid in de gemeente, kan dit alleen als we ook zelf bereid zijn tot reflectie. Over hoe we zelf omgaan met relaties en seksualiteit – en andere levensterreinen. Hoe stellen wij ons op, hoe open staan wij voor feedback, voor een spiegel van anderen? Bij overige opmerkingen kwam een aantal keren terug dat men het jammer zou vinden als het gesprek alleen gaat over seksuele geaardheid, in plaats van de aandacht te richten op de essentie van liefde en trouw in een relatie.

Conclusie

Uit de enquête blijkt vooral de verlegenheid die veel mensen ervaren rondom dit onderwerp. Er zijn verschillende benaderingen en veel gemeenteleden weten niet hoe hier een standpunt in te bepalen of juist een open gesprek hierover te voeren. Meerdere respondenten benoemen in de aanvullende antwoorden dat verlegenheid soms leidt tot stilte. Dat betekent dat, waar er worstelingen zijn, deze in stilte plaatsvinden, vanuit gemis aan een veilige plek waar deze gesprekken gevoerd kunnen worden zonder dat er verwijdering optreedt.

De verlegenheid komt ook voort uit gebrek aan kennis over het thema. Er werd diverse malen opgeroepen tot onderwijs over dit thema binnen de gemeente.

De commissie heeft duidelijk ervaren dat het door het uitvoeren van deze enquête een begin is gemaakt met het creëren van meer openheid over dit thema.

Bijlage 3: Verslag thema avond met gemeente

Overwegingen

De focus van de thema-avond lag op oriëntatie op en verdieping in het thema. Daarnaast was de avond gericht op ontmoeting met als doel het op gang helpen van de dialoog tussen gemeenteleden over dit thema. We hebben de avond ingericht volgens de drie waarden die eerder in dit verslag gedeeld werden (trouw aan God en zijn Woord, trouw aan onze homoseksuele broeders en zusters en trouw aan de eenheid in de gemeente).

In de gesprekken blijkt dat er niet zozeer sprake is van een keuze voor de één of de andere waarde, dus òf voor de Bijbel òf voor de homoseksuele medegelovige. Deze conclusie zou een karikatuur zijn en het gesprek doodslaan. Wij willen allen graag Jezus volgen en een veilige plek bieden voor homo's, maar zien om ons heen dat er verschillende wegen zijn. Immers, de bijbelgetrouwe christen bestaat niet en ook de homoseksuele gelovige bestaat niet. Het dilemma is dat die verschillende waarden met elkaar lijken te botsen en dat er gewogen moet worden welke de doorslag geeft. Die weging wordt bepaald door verschillende factoren. Hoe werd er thuis wel of niet over homoseksualiteit gesproken? Wat betekent het dat de Bijbel het Woord van God is: een inspiratiebron, een leidraad, een gids, een tekst met regels die je zo letterlijk mogelijk wilt toepassen? Hoe dicht ben je betrokken bij het thema? Wordt je beeld gevormd door de Gay Parade of door een homoseksueel stel dat al twintig jaar trouw aan elkaar is? Ken je een gevluichte Oegandese homo-jongere die in Nederland acceptatie en een veilige plek hoopt te vinden, heb je een kind met een homorelatie of een kringlid die kiest voor celibaat? Hoe sta je tegenover onze westerse cultuur, voel je je daarin als een vis in het water of enigszins vervreemd? Hoe betrokken voel je je bij de gemeente? Voel je je verantwoordelijk voor verderstrekkende consequenties als: hoe gaan we om met thema's als samenwonen, kinderen krijgen, of heb je hier weinig mee van doen?

In het gesprek met elkaar helpt het je in elkaars ervaringen en gedachten te verdiepen. Standpunten alleen leiden al snel tot harde botsingen. Een uitwisseling van ervaringen en onderliggende waarden en geloofsovertuigingen hoeft niet uit elkaar te drijven, omdat je elkaar hopelijk eerder herkent als iemand die op zoek is naar een christelijke zienswijze en houding.

“Kwetsbaarheid vormt de toegangspoort in relatie met de Ander” is een uitspraak van de joodse filosoof Levinas. Jezelf open durven stellen voor het niet bekende, de regie uit handen geven. Dit vraagt om de moed dilemma's, vraagtekens en niet oplosbare zaken te laten bestaan. In het vertrouwen dat God een weg wijst aan ons als gemeenschap. Wanneer we deze houding op kunnen brengen vergroot dit de nabijheid met onze medemensen en God.

Verslag

Van 'praten over een thema' naar 'ontmoeten'. Verschillende ontmoetingen maakten diepe indruk tijdens de thema-avond op 8 juni 2016. Het was voor veel mensen een spannende avond. Voor Marjon van Dam die vertelde over haar heilige deal met God. Voor andere homoseksuele bezoekers die aanwezig waren. Voor ouders van homoseksuele kinderen die in de kleine groepjes vertelden over de eenzame strijd van hun kinderen. Voor gemeenteleden, die homoseksuele relaties zien als in strijd met de Bijbel. Voor mensen die dachten: "Als dit maar goed gaat, al die verschillende meningen, moeten we wel aan dit gesprek beginnen ..."

We kijken met dankbaarheid terug op de harmonie die deze avond overheerste. Op de ruimte die er was voor ontmoeting en gesprek. En we zijn blij met de veelal positieve en opbouwende reacties die we terugkregen. Een greep uit de reacties:

"Schaamte omdat we homoseksuele broeders/zusters in de kou hebben laten staan. Laten we eerst leren actief te luisteren naar elkaar en naar de mensen die we pijn hebben gedaan, voor we standpunten in gaan nemen."

"In elke Exploregroep moeten jongeren zijn die met hun seksuele identiteit worstelen, ga het gesprek voeren, geef tools aan de jeugdleiders, laat deze jongeren vooral merken dat ze geliefd zijn!"

"God koos voor mensen; wij willen ook voor mensen kiezen. Het gesprek is belangrijk."

"Hoe kunnen we zoveel veiligheid creëren dat we op een prettige manier van mening kunnen verschillen. En dat we open durven zijn naar elkaar over onze worstelingen en zoektochten, of het nu om homoseksualiteit gaat of andere thema's?"

Bijlage 4: Geraadpleegde literatuur

We hebben als commissie meerdere bronnen geraadpleegd. We zagen het niet als onze hoofdtaak om uitvoerig de literatuur te bestuderen en kennis te nemen van alle aspecten van en zienswijzen over homoseksualiteit, daarom waren we genoodzaakt een selectie te maken. De geraadpleegde bronnen hebben ons wel heel erg geholpen om ons in het onderwerp te verdiepen en een mening te vormen.

Bruijne, Ad de. (2012). *Open en kwetsbaar. Christelijk debat over homoseksualiteit*. Barneveld: Uitgeverij De Vuurbaak.

Chambers, Alan. (2015). *My exodus. From fear to grace*. Grand Rapids, USA: Zondervan.

Lee, Justin. (2014). *Verscheurd*. Amsterdam: Ark Media.

Mudde, Jan. (2016). *Van sjibbolet naar sjalom. Ruimte voor homoseksuelen in de gemeente van Christus*. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn Motief.

Ouweneel, Willem J. (2016). *Seks in de kerk*. Vaassen: Uitgeverij Medema.

Paris, Jenell Williams. (2011). *The end of sexual identity. Why sex is too important to define who we are*. Downers Grove, USA: InterVarsity Press.

Prosman, Ad. (2013). *Homoseksualiteit tussen Bijbel en realiteit. Een poging tot verheldering*. Heerenveen: Uitgeverij Groen.

Shaw, Ed. (2015). *The plausibility problem. The church and same-sex attraction*. Nottingham, England: Inter-Varsity Press.

Vines, Matthew. (2014). *God and the gay Christian. The Biblical case in support of same-sex relationships*. New York, USA: Convergent Books.

Wattèl, A. (2015). *Ambt en homoseksualiteit: een Bijbels verantwoord perspectief?*
Commissie Ambt en Homoseksualiteit LV Zeewolde 2013 van de NGK.